

Roe Rosen lader Putin penetrere af et strygehjem pr. stedfortræder

Udstillingen med israelske Roe Rosen optager kun to mindre rum på Kunsthal Charlottenborg, med et filmværk i det ene og en lang tegneserie som hovedværk i det andet rum.

Men den fylder alligevel helt utroligt meget. I overført betydning. For Rosens værker er så sprængfyldte med stof – absurde forviklinger, opdigtede personer, historiske referencer og en vild æstetik – der gør, at man kunne bruge alvorligt lang tid inde i de to rum og stadig føle, at der er mere på spil. Er det et problem? Overhovedet ikke. Tværtimod er den afsindigt fantasifulde nerve i Rosens værk ekstremt tiltrækkende – og meget underholdende. Hans kunst kan måske bedst sammenlignes med et show af Monty Python – det er totalt gakket, dybt humoristisk, men samtidig er det spiddende politisk satire, der leveres i et tegneserieagtigt univers, hvor de mest magtfulde er dem, der får flest hug. I dette tilfælde særligt den israelske regering og den russiske præsident Vladimir Putin.

Sexet støvsugersatire

Først og fremmest arbejder Rosen (f. 1963) med opdigtede personer og pseudonymer, der vikler sig ind og ud af hinanden. I denne udstilling med den fiktive russiske Maxim Komar-Myshkin, født Efim Poplavsky, der tog sit eget liv i 2011 efter at være blevet forfulgt af den russiske regering. Hele historien om Komar-Myshkin er utrolig kompleks – og samtidig en fiktion skabt af Rosen.

Det er Myshkin, der krediteres for samtlige værker på udstillingen, inklusive den ca. 20-minutter lange film, *The Dust Channel*,

“

Fiktionsrammen giver en mere kompleks ramme om værkerne – som et slags værk i sig selv. Det er ganske enkelt langt mere vildt i sin kritik, fordi fantasien og fiktionen får lov at spille med. Ellers var jeg nok heller ikke blevet hænge

Den israelske kunstner Roe Rosen skaber spiddende samfundssatire via pseudonym. Det giver ham frihed til at være lige så gakket, absurd og politisk kritisk som Monty Python

Kunstkritik Maria Kjær Thomsen

Foto: David Stjernholm

som udstillingen indledes med, og som blev skabt til Documenta 14 i 2017: et trekant-drama mellem et smukt ungt israelsk par og en støvsuger. Parret, der begge synger en operette undervejs, hvor omkvædet lyder »suck, suck, suck«, har galopperende rengøringsvanvid og er på én og samme tid fascineret og frastødt af skidt, møg, støv og stads. Det usædvanlige trekant-drama er samtidig dybt erotiseret og politiseret, hvor støvsugerrøret både bliver en vaginal stedfortræder, og en »sucker«, og hvor alt møget, der så ihærdigt forsøges fjernet, bliver symbol på Israels flygtningepolitik. Til slut får støvsugeren et selvstændigt liv, hvor den sidder og zapper TV. Heller ikke dét er i Rosens værker noget særligt usædvanligt. Her agerer ting og mennesker ofte på lige fod.

Putin får den i hoved og røv

På en gul stribe cirka midt på væggen hænger 39 såkaldte gouaches – tegneserieagtige værker – med Vladimir Putin i centrum. Un-

der hver tegning hænger et lille skilt, hvor de russiske tegn, der står på hver tegning er oversat, og hvor der også er en hel række yderligere oplysninger, om de symboler, der er på spil i hver tegning. Serien hedder *Vladimir's Night* og udgør Komar-Myshkins hidtil hemmeligholdte satiriske værk, hvor Vladimir Putin får den i både hoved og røv – blandt mange andre udskejelser.

Serien lægger dog stilfærdigt ud ved middagbordet. Men det groteske element opstår, så snart Putin går i seng, og tingene begynder at få eget liv. Over hans seng hænger Jesus på korset ved siden af et kvindehoved med horn i panden, mens teksten lyder: »Over sengen hænger Gud, for at sikre forsyningen af gode drømme, og det udstoppede hoved af en journalist, Vladimir jagtede for et par år siden.« Sådan får man lige spiddet Putins forfølgelsesregime ved at sammenligne hans ofre med trofæer. For det udstoppede hoved forestiller journalisten Anna Politkovskaja (1958-2006), der var en skarp kritiker af Putin. Hun blev

først forsøgt forgiftet, overlevede, men blev skudt i 2006.

Sådan er der i alle tegningerne en masse referencer – nogle helt åbenlyse, andre langt mere skjulte – til russisk historie og politik, men også til litteratur og kunst, og ikke mindst til Putins regime.

Da tingene begynder at få eget liv – ligesom med støvsugeren i videoen – tager absurditeterne og grovhederne til, og Putin ender på alle fire, hvor et strygejern penetrerer ham med en stor agurk bagfra. På skiltet under værket kan man læse, at logoet på strygejernsknepperens trøje stammer fra ungdomsbevægelse Nasji, der blev grundlagt som en »antifascistisk« bevægelse, men i virkeligheden er støttet af Kreml, og derfor laver pro-Putin demonstrationer. Sådan kan man hele tiden more sig (og chokeres) i øjet og blive klogere i hovedet på samme tid.

Det skulle øjensynligt være denne satiriske serie, der fik Komar-Myshkins paranoia om sovjetisk forfølgelse til at bryde ud i fuldt flor, og som førte til hans selvmord. Denne historie er, forstås, Roe Rosens fiktive ramme for værket, men det virker, og Komar-Myshkin-karakteren fremstår lige så reel som den russiske præsident. For selv om Komar-Myshkin nok er en opdigtet person, så er den paranoia, en systemkritiker af Putins regime føler, ganske forståelig og reel – Politkovskaja-trofæet in mente – og det er i virkeligheden dén magtkritik, som Rosen så fint orkestrerer igennem sit alter ego: Komar-Myshkin tillader sig nok at ydmyge Putin i sin tegneserie, men han har samtidig taget livet af sig, fordi han er overbevist om, at han må blive forfulgt for den.

Kritik som fiktion

Er det nemmere at kritisere magthaverne, når man vikler kritikken ind i sex, satire og ikke mindst fiktion? Bliver kritikken lige så vedkommende og væsentlig? Eller bliver den bare til underholdning?

Igen kan man tænke på Monty Python, som skabte noget af den mest blasfemiske religionskritik nogensinde med deres *Life of Brian* (1979), selv om deres univers var både gakket og vildt underholdende. Eller på Kirsten Birgit fra Den Korte Radioavis, der også tillader sig et og andet og også langt mere over grænsen, end den virkelige person bag, Frederik Cilius, ville kunne slippe afsted med.

Roe Rosen formår at gøre noget tilsvarende med sine karakterer. For uden de fiktive personaer, han skaber til lejligheden, ville det næsten blive for stor en mundfuld at servere – Putin, der bliver røvpulet af en agurk eller den israelske regering, der får på puklen i filmen. Fiktionsrammen giver en mere kompleks ramme om værkerne – som et slags værk i sig selv. Det er ganske enkelt langt mere vildt i sin kritik, fordi fantasien og fiktionen får lov at spille med. Ellers var jeg nok heller ikke blevet hængende særligt længe i de to rum på Charlottenborg, hvor der er lige så meget sex, magtkritik og fabulerende æstetik, som på samtlige øvrige udstillinger på Kunsthal Charlottenborg lige nu – der blandt andet også inkluderer *Art & Porn*.

math@information.dk

Roe Rosen: 'The Mosquito-Mouse and Other Hybrids'. Kunsthal Charlottenborg indtil 16. februar 2020